

tionibus vestris ut ineffabilis omnipotentis Dei misericordia me peccatorem a peccatis absolutam de A carcere et tenebris hujus vite et de lacu miserie et de luto facis educere dignetur.

III.

PRIVILEGIA CONCESSA A LAMBERTO.

BALUZ. *Miscell.* ed. Luc. II, 158.

I.

Pro monasterio S. Dionysii Remensis.
(Anno 1097.)

In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis, Patris et Filii, et Spiritus sancti. Amen.

Ego Lambertus Dei miseratione Atrebatensis episcopus.

Dulcissimis petitionibus tuis et Ecclesiæ cui præesse dignosceris satisfaciens, dilectissime frater et filii Hugo abba venerabilis congregationis iuictissimi martyris beati Dionysii Remensis, pro peccatorum nostrorum redemptione tibi tuisque successoribus in eo quo es loco et ordine sub regula sancti Augustini militantibus sine aliqua turpis lucris exactione altare de Aix non solum concedimus, verum etiam qua præsidemus auctoritate liberaliter in perpetuum confirmamus. Salvo in omnibus Atrebatensis episcopi jure et redditibus ejus, et archidiaconi ministrorumque ejus. Si quis autem post hanc nostram definitionem manu sacrilega ab Ecclesia cui Deo disponente annuimus auferre attentaverit, vel ingeniosis machinamentis contra ea ire præsumpserit, cum Simone Mago anathema sit. Prædictus vero dominus Hugo abbas et omnis ejusdem loci successor ejus abbas, si ad synodum Atrebatensis episcopi fuerit invitatus, adveniet. Et si talibus negotiis detentus et intentus fuerit pro quibus advenire non potuerit, per quemdam canonicorum suorum, nisi annuente episcopo remanserit, causas synodalis excusationis transmittet. Hanc etiam affectionem inter Atrebatensem et Remensem gloriosissimi videlicet martyris beati Dionysii ecclesiam inconvulsa stabilitate concedimus quatenus Remenses, audito episcopi obitu, exsequias illius fraterne celebrare non differant, necnon anniversarium ejus perenniter custodiant, et Atrebatenses de abbate Sancti Dionysii similiter faciant. Nos siquidem hujus pagine auctoritatem ratam et inconvulsam permanere volentes, in præsentia subscriptorum testium eam consignavimus. S. domni Joannis archidiaconi Atrebatensis. S. domni Clareboldi Obstrevandensis archidiaconi. S. domni Aloidii abbatis de Sancto Vedasto. S. domni Joannis de Monte Sancti Eligii abbatis. S. domni Odonis præpositi Sanctæ Mariæ. S. domni Guiberti decani. S. Anastasii cantoris

B Sancti Roberti Magistri. S. Gualteri custodis. SS. canonicorum Beatæ Mariæ Herberti, Balduini, Algisi, Hugonis, alterius Hugonis, Roberti, alterius Roberti, alterius Balduini, Gerardi, Arnoldi, Radulfi, Bertulfi, Algisi, Andreæ, Petri. S. domni Cononis de Sancta Trinitate. S. Mascelini archipresbyteri. S. Drogonis Albinacensis præpositi. Ego Lambertus Dei miseratione Atrebatensis episcopus hoc libertatis donativum relegi et subscripsi, et in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti † propria manu confirmavi.

Actum Atrebatu in synodo anno Dei Christi 1037, Indictione v, Nonis Februarii, anno autem pontificatus domni Lamberti Atrebatensis episcopi, quarto.

II.

Pro monasterio Elmonens.
(Anno 1097.)

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti. Amen. Ego Lambertus Dei miseratione Atrebatensis episcopus desideranti animo cupiens eradicare omnem Simoniacam hæresim a nostra diocesi, satisfaciens precibus domni Hugonis venerabilis abbatis Elmonensis cœnobii de titulo Beati Stephani protomartyris et gloriosi Sancti Amandi cæterorumque fratrum ejusdem Ecclesiæ, hæc altaria, scilicet de Sealdino, de Lurcio, et de Ruoth, et de Bulciniolo, et de Dieraco, quæ hæcenus personaliter tenuerant, pro peccatorum nostrorum remissione successorumque nostrorum episcoporum prænominatæ congregationi liberaliter possidenda, remota omni simulacra exactione, in perpetuum confirmamus; ea tamen conditione ut, defunctis presbyteris locorum illorum, idonei ab abbate ad episcopum deducantur, eisque cura animarum ab episcopo gratis impendatur. Salvo in omnibus jure Atrebatensis episcopi et redditibus ejus, et consuetudinibus archidiaconi sui et ministrorum ejus. Si qui vero post hanc nostram definitionem prædictam hæresim eradicatam replantare præsumpserit, vel pro tali negotio pecuniam exegerit, dator et acceptor cum Simone hæretico anathema sit. Prædictus autem dominus Hugo abbas, sed et omnis Elmonensis cœnobii successor ejus abbas, si ad synodum ab Atrebatensi episcopo fuerit invitatus, adveniet. Et si talibus negotiis detentus et intentus fuerit pro quibus advenire non potuerit, per quemdam monachorum suorum, nisi an-

nuens episcopo remanserit, causas et canonice et synodalis excusationis transmittet. Obedientarius vero altarium supradictorum monachus synodis semper intererit. Hanc etiam affinitatem inter Atrebatensem et Elnonensem Ecclesiam inconversa stabilitate concedimus quatenus Elnonenses, audito episcopi obitu, exsequias illius fraterne celebrare non differant, et Atrebatenses similiter de abbate sancti Amandi faciant. Nos vero istius paginæ auctoritatem ratam et inconversam permanere volentes, eam in præsentia subscriptorum testium consignavimus. S. domni Clareboldi Obstrevandensis archidiaconi. S. domni Joannis archidiaconi Atrebatensis. S. domni Odonis Sanctæ Mariæ præpositi. S. domni Galsberti decani. S. domni Anastasii cantoris. S. domni Gualteri custodis. S. domni Roberti magistri. S. Mascelini Atrebatensis archipresbyteri. S. Amalrici decani de Masten. S. Joannis de Duaco decani. S. domni Aloldi venerabilis Sancti Vedasti abbatis. S. domni Joannis de Monte Sancti Eligii abbatis. S. domni Alberti Hasnoniensis abbatis. S. domni Richardi Marcianensis abbatis. S. domni Hamerici Aquiciniensis abbatis. S. domni Raineri Cameracensis abbatis de Sancto Sepulcro. S. domni Goiffredi abbatis Sancti Andree de Novo Castello Cameracensi. S. domni Geroldi Hamensis abbatis de territorio Tarvanensi.

Ego Lambertus Dei miseratione Atrebatensis episcopus hoc libertatis donativum regei, subscripsi † et in nomine Patris, et Filii et Spiritus sancti confirmavi.

Actum Atrebatum in synodo in basilica Beatæ Mariæ semper virginis Dominiæ nostræ, anno videlicet Dei Christi 1097, Indictione v, xii Kal. Novembris, anno autem pontificatus domni Lamberti Atrebatensis episcopi quarto.

III.

Pro ecclesia apostolorum Petri et Pauli in monte S. Eligii.

(Anno 1097.)

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti unius veri et summi Dei. Amen.

Lambertus Dei miseratione Atrebatensis episcopus suis successoribus præsentis vitæ lætitiâ et futuræ gloriæ.

Legimus in gestis pontificum Atrebatensis Cameracensisque Ecclesiæ domnum Fulbertum earundem urbium episcopum corpus beati Vindiciani de terra elevasse, eoque in loco, qui mons videlicet Sancti Eligii dicitur, ecclesiam, priore destructa, reedificasse de titulo apostolorum Petri et Pauli, ubi clericos octo et stipendia unde viverent constituit, et eos hac libertate donavit, ut nullius potestati subjacerent nisi solius episcopi. Post mortem vero ejus cœperunt dietim a servitute Dei tepere, ecclesiæque usque ad tempus domni Lietberti episcopi declinare. Quam destructionem ipse vir misericordiæ ægre ferens, ut ita dicam, alter Samaritanus, ejus miseriam condidit, ac secum tractare quomodo id in melius repa-

raretur cœpit. Cui consilium tali negotio congruum ille ministravit qui hoc velle cordi ejus infundit. Nam ibi clericos regulares de communi viventibus suorum consilio fidelium ordinavit, eisque abbatem suæ professionis præfecit. Unde facto privilegio suos precatos est successores ut eos proveberent et fierent adjutores. Libertatem quoque ecclesiæ ac possessionum suarum denuo confirmavit, et altare de Hucin ea conditione ibi dedit ut singulis annis in festivitate sancti Remigii xii denarios solvat, et deinceps ab omni redemptione liberum fiat. Altare quoque de Hodricourt ita dedit ut sine persona permaneat. Dominus quoque Gerardus prædecessor meus successorque suus in Novilla et Mediana villa sine personis dedit altaria, salvo jure episcopi et redditibus ejus et consuetudinibus archidiaconi ejus. Hæc omnia ego Lambertus Dei miseratione Atrebatensis episcopus tibi, reverendissime frater et fili Joannes abba, omnibusque in eo quo es loco et ordine propter religionem tuam successoribus tuis religiose et communiter victuris, sicut superius determinatum est, firma et inconversa permanere concedo. Concedimus etiam suo in tempore, cum opus fuerit inibi canonicis religiose et absque proprietate viventibus, cum consilio et auctoritate Atrebatensis episcopi, licentiam eligendi juxta timorem Dei et sacros canones magistrum et abbatem. Quod si hujusmodi officii idonea persona ibi inventa non fuerit, assensu episcopi sui et consensu eligent de alio monasterio virum religiosum ordinis et professionis suæ in magistrum et abbatem sibi præficiendum. Post hæc vero deducatur ad episcopum, et suscipiat de manu ejus temporale beneficium loci et curam animarum et abbatis benedictionem. Hæcque beneficiis altare de Rebroniis precatu domni Clareboldi militis adjungo, ita ut duos tantum solidos in cœna Domini ad servitium episcopi persolvat, de cætero totum redigatur sub abbatis dominio.

Hujus rei testes domnus Johannes archidiaconus, domnus Clareboldus Archidiaconus, Odo præpositus, Wibertus decanus, fratresque cæteri totius congregationis Sanctæ Mariæ semper virginis. Dominus igitur Clareboldus hujus rei hortator nullum aliam penitus hæredem facere volens quam Ecclesiam Rebroniensem, totam quam in vicinio habebat hæreditatem ibi dedit, ita ut ipse supradictus abbas ad honorem Dei et sanctæ Mariæ semper virginis ipsam locum per clericos suos detineret, et prout res exterior augetur, servitium Dei intus cresceret. Dedit videlicet in Baraflo integrum molendinum et unam carruæ terram et quinque hospites, et in Dabellucurt quartam partem et silvam ibi adjacentem. Hujus rei testes duo iterum archidiaconi, Johannes videlicet et Clareboldus, et totus Ecclesiæ Atrebatensis conventus, domnus quoque Aloldus abbas Sancti Vedasti, Philippus frater comitis Roberti, Clementia comitissa Flandrensium, Robertus advocatus, Baldricus de Colhem, Frumoldus de Jusula.

Hoc igitur datum et si quis aliud legitime dederit, qui usurpare præsumpserit et in pravos usus redigere attentaverit, canonicæ excommunicationi subiaceat.

Ego Lambertus Dei miseratione Atrebatensis episcopus hoc libertatis donativum relegi et subscripsi, et in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti propria manu confirmavi.

Actum Atrebatum in synodo in basilica Beatæ Mariæ semper virginis Dominæ nostræ, anno videlicet Dei Christi 1097, indictione v, xii Kal. Novembris, anno autem pontificatus domni Lamberti Atrebatensis episcopi quarto.

IV.

Privilegium Cononi presbytero concessum.
(Anno 1097.)

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti unius veri et summi Dei. Amen.

Ego Lambertus Dei miseratione Atrebatensis episcopus gaudens de religiosa conversatione tua, reverentissime frater et compresbyter Cono, desiderio desideramus paci et quieti tuæ tam præsentibus temporibus quam et futuris providere. In adventu enim tuo et bonæ memoriæ domni Heldemari magistri et consacerdotis tui in Arida Gamantia in parochia nostra quæ dicitur Rochennias locum vobis ad serviendum Deo elegistis, qui, sicut aliquando fugiendus velut spelunca latronum fuit, nunc per Dei visitationem et tuam et fratrum tecum habitantium factus est refugium et solatium ibi transeuntium. Unde et te in eo quo es loco et ordine et successores tuos religiose et canonicè inibi victuros hac donamus libertate ut tantum episcopo respondeatis et in manu ejus in libertate spiritus permanentis. Contradimus etiam tibi et per te legitimis successoribus tuis cum fratribus inibi religiose et absque proprietate viventibus atque victuris in augmentum pacis et quietis loci tui prædictam parochiam de Rochennias sub respectu xii denariorum in cœna Domini ad servitium episcopi. Si autem aliquando, quod absit, antiquo hoste instigante, et prædicto loco vel parochiæ tale quid acciderit pro quo reconciliatio necessaria fuerit, tibi legitimisque successoribus tuis vice nostra, accepta aqua sanctificationis et reconciliationis, ut ea reconcilies religioni vestræ annuimus. Si autem prædictus locus largiente Domino ad tantam copiam rerum et servorum Dei ibi commorantium excreverit ut prælatum eligere debeant, liberam habeant potestatem, cum consilio et auctoritate Atrebatensis episcopi eligendi sibi magistrum et dominum juxta timorem Dei et instituta sanctorum canonum. Postmodum vero deducatur ante episcopum, et accipiat temporale beneficium loci et curam animarum et prælacionis benedictionem. Rogamus ergo in Domino tam præsentibus fratres nostros quam et successores episcopos nostros et sanctorum canonum auctoritate interdicens et nostra ne quis hoc donativum libertatis violare aut corrumpere præsu-

mat. Si quis scienter hujus nostræ institutionis privilegium infregerit, excommunicationi subiaceat quoadusque resipuerit et Ecclesiæ Dei satisfecerit. Fiat, fiat. Ut autem perenni tempore hoc decretum firmum et stabile maneat, testes fideles adnotare curavimus. S. domni Joannis Atrebatensis archidiaconi. S. domni Clarebaldi Obstrevandensis archidiaconi. S. domni Aloldi Sancti Vedasti abbatis. S. domni Hamerici Aquicinensis abbatis. S. domni Alberti Hasnoniensis abbatis. S. domni Richardi Marciensis abbatis. S. domni Joannis sancti Vindiciani abbatis. S. Odonis præpositi Sanctæ Mariæ semper virginis. S. domni Wiberti decani. S. Roberti magistri. S. Anastasii cantor. S. domni Gualteri custodis. S. Mascelini archipresbyteri. S. Johannis de Duaco decani. S. Balduini decani. S. Adsonis decani de Bethunia. S. Johannis decani de Castello. S. Joannis decani de Dangevilla.

Ego Lambertus Dei miseratione Atrebatensis episcopus hoc libertatis donativum relegi et subscripsi, et in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti propria manu confirmavi.

Actum Atrebatum in synodo in basilica Beatæ Mariæ semper virginis Dominæ nostræ, anno videlicet Dei Christi 1097, indictione v, xii Kal. Novembris, anno autem pontificatus domni Lamberti Atrebatensis episcopi quarto.

V.

Pro monasterio S. Vedasti.
(Anno 1097.)

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti unius veri ac summi Dei. Amen.

Cum inter cætera præceptorum Christianæ religionis summopere commendetur ramus uterque charitatis, Dei videlicet amor et proximi, nisi proximum erigamus, jumento salutis circumferamus ad exemplum illius Samaritani, non promerebimur gratiam hujus sanctæ dilectionis. Merito siquidem caritas debet amplecti quam divina providentia tantoperè commendare studuit. Hæc namque per legem, per prophetas mundo prius innotuit, quam ut altius Dei Filius commendaret, in tempore gratiæ visibilis apparens in sole tabernaculum suum posuit. Et quoniam caritas loquitur, *Omni petenti te da*, et viscera charitatis semper carent inopia, nos oportet elaborare petentibus hilariter administrare prout ratio dictabit et æquitas. Quare ego Lambertus Dei miseratione Atrebatensis episcopus sæpe et multum imploratus, satisfacere volui dulcissimis precibus domni Aloldi venerabilis abbatis Atrebatensis cœnobii de titulo gloriosi confessoris Christi Vedasti cæterorumque fratrum ejusdem ecclesiæ, ut altaria quæ personaliter tenuerant firmaremus liberaliter possidenda prædictæ congregationi. Unde cum fidelibus nostris communicato consilio, tibi, reverentissime frater et fili abba Alolde, tuisque legitimis successoribus pro peccatorum nostrorum redemptione, sine aliqua turpis lucri exactione, ipsa altaria non solum concedimus, verum etiam qua

præsidemus auctoritate liberaliter in perpetuum ea confirmamus; ea tamen conditione ut defunctis presbyteris illorum locorum, alii idonei ab abbate ad episcopum deducantur, eisque cura animarum ab episcopo gratis impendatur. Salvo in omnibus jure Atrebatensis episcopi et redditibus ejus et archidiaconi ministrorumque ejus. Præterea promittente nobis et profitente abbate sicut primogenito filio nostro in privatibus et publicis negotiis Ecclesiæ nostræ et in capitulo et extra fideliter et obedienter se deserviturum, si vocetur ab ecclesia. Hæc autem sunt nominatim altaria, Salgi, Florbaes, Laventies, Felcy, Vi, Conlehan, Remchendencourt, Afceel, Hadas, Mons, Noville, Pabulé, Basilière, Bomvillers, Guarluse, Fiscau, Bairy, Fontenellis, Ateias, Gaurerle, Fuscariis, Bertricurt, Bigartu, Hambleng, Frasne, Noveville, Iser, Tenluz, Mollancs, Ymercurt. Si quis autem post hanc nostram definitionem manu sacrilega cui Deo disponente annuimus auferre vel pecuniam exigere præsumpserit, dator et acceptor cum Simone hæretico anathema sit. Cujus rei gratia pignus hoc charitatis nobis recompensandum reduci volumus ad memoriam, quatenus audito obitu nostro, exequias et tricesimum nostrum et anniversarium tam præsentibus fratribus et abbatibus eorum perpetualiter celebrare procurent. Et quoniam sancta et salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut a peccatis solvantur, rogamus te, dilectissime filii et venerabilis abba, et omnes successores tuos in eo quo es loco et ordine futuros abbates quatenus in charitate Spiritus sancti, in quo est remissio omnium peccatorum, quod nobis statuimus fieri, hoc idem fiat successoribus nostris in Atrebatensi sede futuris episcopis. Sane quoniam in deterius defluunt tempora, nec actiones humanæ possunt memorari nisi per litteras, hoc libertatis donativum consignari libuit præsentis pagina. Quod ut inconvulsam et sine refragatione permaneat, in augmentum firmitatis testium subscripsimus nomina. S. domni Claremboldi Atrebatensis archidiaconi. S. domni Joannis abbatis de Monte Sancti Eligii. S. domni Alberti abbatis Hasnoniensis. S. domni Emerici abbatis Aquiciniensis. S. domni Rayneri abbatis de Camera-co. S. domni Gaufridi abbatis de Novo Castello. S. domni Adam abbatis de Sancto Auberto. S. domni Odonis Sanctæ Mariæ præpositi. S. domni Guiberti decani. S. Anastasii cantoris. S. Roberti magistri. S. Gualteri custodis. S. Mascellini archipresbyteri. S. Joannis decani d'Agnyville. S. Radulfi decani. S. Asconis decani de Bethunia. S. Guarneri decani. S. Balduini decani de Bapalmis. S. Guagonis decani. S. Joannis de Duaco. S. Gualteri decani PP. S. Arnulfi de Lens PP. S. Bernardi. S. domni Cononis de Arida Gamantia de titulo Sanctæ Trinitatis. S. domni Achardi. S. domni Drogonis.

Ego Lambertus Dei misericordie Atrebatensis episcopus hoc libertatis donativum relegi, subscripsi et in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti propria manu confirmavi.

Actum Atrebatu in synodo in basilica beate Mariæ semper virginis Domine nostræ anno Dei Christi 1097, indictione vi, iii. Idus Octobris, anno autem pontificatus domni Lamberti Atrebatensis episcopi quinto.

VI.

Odoni presbytero et Balduino decano ecclesiam Alulcurtis confirmat.

(Anno 1101.)

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti. Amen.

Ego Lambertus Dei misericordie Atrebatensis episcopus gaudens de religiosa conversatione et eremitica vita tua, reverentissime frater et compresbyter Odo, desiderio desideratus paci et quieti tuæ tam presentibus temporibus quam et futuris providere. Unde justis petitionibus tuis et Balduini decani nostri pio affectu prosequentes, et te et successores tuos religiose et canonicè inibi victuros hac donamus libertate ut tantummodo episcopo respondeatis et in manu ejus in libertate spiritus permaneat. Ecclesiam itaque illam quam devoto tua edificavit in loco solitudinis qui dicitur Alulcurtis tibi et successoribus tuis in proposito religionis perseverantibus libere possidendam contradimus, et curam animarum confratrum tuorum eremitarum tibi committimus, et decimam agri eidem ecclesiæ contiguentis, quem fratres tui eremite excolunt, annuimus. Rogamus ergo in Domino tam presentes fratres nostros quam et successores nostros episcopos et sanctorum canonum auctoritate interdiximus et nostra ne quis hoc donativum libertatis violare aut corrumpere præsumat. Si quis scienter hujus nostræ institutionis privilegium infregerit, excommunicationi subiaceat quoadusque resipuerit et Ecclesiæ Dei satisfecerit. Fiat, fiat. Ut autem pereant tempore hoc decretum firmum et stabile maneat, testes fideles adnotare curavimus. S. domni Claremboldi Atrebatensis archidiaconi. S. domni Roberti Obstrebandensis archidiaconi. S. domni Aloldi Sancti Vedasti abbatis. S. domni Alberti Hasnoniensis abbatis. S. domni Hamerici Aquiciniensis abbatis. S. domni Richardi Marciniensis abbatis. S. domni Roberti Molismensis abbatis. S. domni Sigeri Sancti Petri de Gant abbatis. S. domni Joannis de Monte Sancti Eligii abbatis. S. domni Adam de Sancto Auberto Cameracensis abbatis. S. domni Raineri de Sancto Sepulcro abbatis. S. domni Cononis de Arida Gamantia. S. domni Odonis præpositi. S. Anastasii cantoris. SS. canonicorum Gualteri, Algisi Roberti, Balduini, Rogeri, Gerardi, Andreae, Guimari, Petri, Anselii. SS. decanorum Mascellini, Arsonis, Joannis, Gerardi, Guarneri, Guagonis, Balduini, Radulfi, alterius Joannis. SS. Arnulfi præpositi de Lens et Lictardi et Guagonis canonicorum. SS. Herberti decani, Durandi, Amandi, Gualteri, Odechini canonicorum Duacensium. S. Floberci sacerdotis et personæ altaris de Fiers.

Actum Atrebatu in synodo in ecclesia Beate Mariæ

semper virginis anno Dei Christi 1101, indictione A
ix, xvii Kal. Novembris, anno autem pontificatus
domni Lamberti Atrebatensis episcopi octavo.

Ego Lambertus Atrebatensis episcopus hoc li-
bertatis donativum relegi, signavi, subscripsi †
et in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti com-
plevi.

VII.

Privilegium pro ecclesia Linnensi.

(Anno 1106.)

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti unius
veri ac summi Dei. Amen.

Ego Lambertus Dei miseratione Atrebatensis epi-
scopus justis et honestis petitionibus honorabilis
comitis Eustachii et nobilis ejus uxoris Mariæ com-
mitissæ, necnon et matris prædicti comitis Idæ re-
ligiosæ comitissæ acquiescens, quod a ministerio no-
stro exigunt, scire volumus tam præsentibus quam
futuris filiis et fratribus nostris quod in libertate
spiritus Lensensi Ecclesiæ et canonicis ejusdem
Ecclesiæ ex petitione prædictarum personarum ra-
tum et stabile perenni tempore per nostræ auctori-
tatis privilegium confirmasse. Unde omnia illa quæ in
possessionem prædictæ Ecclesiæ sive a principibus,
ut in eorum præceptis et scriptis continetur, sive
a cæteris Dei fidelibus jam prædictæ Ecclesiæ, quæ
cognoscitur ad titulum Beatæ Mariæ semper virginis
dominæ nostræ et Beati Wlganii confessoris a princi-
pio fundata, juste donata et canonice possessa sunt,
sive in posterum concedenda, pondere nostræ auctori-
tatis a canonicis et eorum prælatis disponenda au-
torizamus. Præterea ecclesias Sanctorum Leode-
garii atque Laurentii martyrum et eorum episcopa-
les redditus, sicut prædecessor noster venerabilis et
religiosus episcopus Liobertus ad usus canonicorum
donavit et concessit, nos quoque consequenter
annuimus et concedimus; ita tamen ut presbyteri
qui eis ecclesiis in populo præficiendi sunt per ma-
nam canonicorum sive eorum prælatorum Atreba-
tensi episcopo semper offerantur, et sicut canoni-
cum est de honestate vitæ suo episcopo professionem
faciant, et obedientiam promittant, et sic cura-
ram populi suscipiant et gerant. De decano autem
juxta timorem Dei et auctoritatem sanctorum cano-
num eligendo liberam canonicis concedimus faculta-
tem. De advocato quoque in causis suis, sicut ex
rogatu et permissu comitis cognovimus, quem vo-
luerint et quandiu voluerint et non ulterius, cano-
nici hunc talem habeant advocatum. Ne autem ali-
qua dubietas aut ignorantia possessionum jam sæ-
pèdictæ ecclesiæ renascatur, rerum mobilium et
immobilium dona subternotari præcipimus. Teloneum
in eadem villa liberum, et ab ipsis solummodo ca-
nonicis dari vel auferri debeat, et nihil amplius inde
ipsi comiti accipere liceat quam carrucam vini xviii
modiorum tantummodo. Cambam quoque et furnum,
et apud Becherel molendinam, et apud Guerchin
bodium, ecclesiam quoque de Bethay et Durgi Len-

senses canonici cum persona habeant, et episcopo
ejusque ministris quæ episcopalia sunt persolvant;
mortæque persona, aliquis Lensensium canonicorum
in loco ejus ab episcopo sine omni redem-
ptione restituatur. In villa Guendini tegram ad duas
carrucas et sex hospites et camba et furnum, apud
Guistregungles carrucam terræ et cætera quæ in
charta comitis continentur. Si quis autem in crasti-
num hujus nostræ constitutionis paginam noscens
hujus privilegii dignitatem infringere, minuere, aut
temerare quolibet pravo usu præsumperit, a limini-
bus et a sinu sanctæ matris Ecclesiæ sequestramus;
et si secundo tertiove rationaliter communitus quod
male fecit emendare neglexerit, hunc talem præsum-
ptorem et Christianæ disciplinæ contemptorem vin-
culo canonice excommunicationis subjicimus.

Actum Atrebatim anno Dei Christi 1106, indictione
xiv, vii Idus Junii, anno autem pontificatus domni
Lamberti Atrebatensis episcopi xii, regnante Phi-
lippo rege in Francia, Roberto juniore in Flandria,
Eustachio comite Bononiensium et Lensensium.

In festivitate sancti Dionysii persolvant prædicti
canonici episcopo quinque solidos de Bethay et de
Durgis. Nos siquidem hujus pagine auctoritatem
ratam et inconvulsam permanere volentes in præ-
senta subscriptorum testium eam consignavimus.
S. domni Claremboldi archidiaconi. S. domni Ro-
berti archidiaconi. S. domni Odonis præpositi. S.
domni Anastasii cantoris, Balduini presbyterorum,
Arnoldi, Petri, Rogeri diaconorum, Drogeris, Gi-
rardi, Anselli subdiaconorum. S. domni Gualteri et
Sasqualonis. Ego Lambertus Dei miseratione Atre-
batensis episcopus hoc libertatis donativum relegi,
subscripsi † et in nomine Patris, et Filii, et Spiritus
sancti propria manu confirmavi.

VIII.

*Privilegium abbatisse Guisendi de Melbedio
concessum.*

(Anno 1106.)

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti unius
veri et summi Dei. Amen.

Ego Lambertus Dei miseratione Atrebatensis epi-
scopus venerabilium fratrum nostrorum petitione et
consilio fretus concedimus tibi, honorabilis in Christo
mibi soror abbatisse Guisendis de Melbedio, et per
te succedentibus in eo quo nunc es loco ordine ab-
batissæ regulariter electis et canonice promovendis
altare de Herem, hac interposita conditione, quate-
nus ad synodum Atrebatensem advenias, ita succe-
dentes tibi abbatisæ, nisi cum licentia episcopi re-
manseritis, aut canonice et synodali excusatione.
Adjleimus etiam paci et libertati vestræ quatenus
abbatisse Melbediensi idoneum presbyterum ante
præsentiam Atrebatensis episcopi deducat, qui de
honestate vitæ suæ professionem faciat, et canoni-
cam obedientiam promittat, et sic de manu episcopi
curam in populo Dei gerendam gratis suscipiat. Ut
autem nostræ pagine scriptum perenni tempore in-
convulsam et stabile permaneat. testes fideles in

quorum presentia altare predictum Herem absque personatu a nobis concessum est, salvo in omnibus jure Atrebatensis episcopi, et redditibus et consuetudinibus ejus, necnon archidiaconi, et ministrorum ejus, subnotari precipimus. S. Claremboldi Atrebatensis archidiaconi. S. Roberti Obstrevandensis archidiaconi. S. Joannis de Monte Sancti Eligii abbat. S. domni Gerardi. S. Cononis de Arida Gamantia. S. Richardi de Rebroniis. S. Gualteri Atrebatensis canonici, quondam Duacensis castellani. SS. Joannis, Mascelini, Roberti decanorum. SS. Everardi et Rogeri et Guarimundi de Duaco. S. Henrici abbatis de Sancto Vedasto, S. Raineri de Sancto Sepulcro Cameracensis civitatis. Si quis autem hujus nostrae paginae et constitutionis scriptum sciens, contra illud venire, temerare, minuere, aut quolibet ingenii modo infringere praesumpserit, si secundo tertiove commonitus non resipuerit et Ecclesiae Dei satisfecerit, hunc talem praesumptorem et sacrorum canonum contemptorem canonicae excommunicationis severitati ligatum subjicimus.

Ego Lambertus Dei miseratione Atrebatensis episcopus hujus libertatis donativum relegi, subscripsi † et in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti propria manu confirmavi.

Actum anno Dei Christi 1106, indictione xiv, viii Idus Novembris, anno autem pontificatus domni Lambertii xii.

IX.

Privilegium pro monasterio Corbeiensi.

(Anno 1108.)

In nomine unius veri ac summi Dei Patris, et Filii, et Spiritus sancti. Amen.

Ego Lambertus Dei miseratione Atrebatensis episcopus pro benignitatis tuae dilectione et venerabilium Corbeiensis monasterii fratrum, honorabilis in Christo abba Nicolae, salvo in omnibus jure Atrebatensis episcopi et ministrorum ejus, contradimus tibi et pro te et per te omnibus in quo nunc loco et ordine praesesse dignosceris futuris per Dei ordinationem abbatibus altare de Monciaco sine personatu et ejus appendiciam capellam de Berla absque omni venalitate seu cujuslibet turpis lucri exactione in libertate spiritus possidendum. Adjicimus etiam ut et vestra vestrorumque succedentium abbatum providentia idoneum presbyterum Atrebatensi episcopo praesentet, cui professionem de honestate vitae suae et castimonia, sicut canonicum est, faciat, atque obedientiam promittat, ac deinde curam de manu episcopi in Mociacensi Ecclesia in populo Dei gerendam gratis accipiat. Idem autem presbyter Atrebatensi semper synodo intersit, et redditus synodales et cathedricas consuetudines benigne et hilariter persolvere studeat. Ut autem hujus nostrae constitutionis scriptum stabile et inconvulsum permaneat, fideles testes fratres nostros annotare procuravimus. Claremboldus Atrebatensis archidiaconus, Odo praepositus, Anastasius cantor, Robertus Obstrevandensis archidiaconus, Rogerus presbyter, Wido subdiaconus,

aus, Drogo episcopi oeconomus, Lavulfus decanus, Mauringus, Robertus filius Ermenfridi, Balduinus, Petrus acolythus.

Testes Corbeienses : Lambertus presbyter de Sancto Petro, Robertus presbyter de Sancto Joanne, Lambertus Corbeiensis diaconus, Robertus acolythus.

Ego Lambertus Dei miseratione Atrebatensis episcopus hoc donativum libertatis relegi, subscripsi † et in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti propria manu confirmavi.

Datum Corbeiae xix Kal. Februar., indictione prima, anno Dei Christi 1108.

Recitatum est autem Atrebatii in secretario majoris ecclesiae Beatae Mariae semper virginis Dominae nostrae vii Kal. Mart., anno vero pontificatus domni Lambertii Atrebatensis episcopi xiv.

X.

Privilegium pro monasterio S. Petri Baldiniensis

(Anno 1110.)

In nomine unius veri ac summi Dei Patris, et Filii, et Spiritus sancti. Amen.

Ego Lambertus Dei miseratione Atrebatensis episcopus, pro humilitatis tuae petitione et Baldiniensis monasterii fratrum dilectione, honorabilis in Christo abba Ansolde, salvo in omnibus jure Atrebatensis episcopi et redditibus ejus, contradimus tibi et per te et pro te omnibus in quo nunc loco et ordine praesesse dignosceris futuris per Dei ordinationem abbatibus altare de Harnes et ejus appendiciam capellam nomine Alnay absque omni venalitate seu cujuslibet turpis lucri exactione deinceps in libertate spiritus possidendum. Adjicimus etiam ut et vestra vestrorumque succedentium ablatum providentia idoneum presbyterum Atrebatensi episcopo praesentet, cui professionem de honestate vitae suae et castimonia, sicut canonicum est, faciat, atque obedientiam promittat, ac deinde curam de manu episcopi in praedicta ecclesia de Harnes in populo Dei gerendam gratis accipiat. Abbas autem de Sancto Petro Baldiniensis coenobii, vos videlicet, reverendo in Christo frater Ansolde, et successores vestri abbates, Atrebatensi synodo interesse non negligant, nisi cum licentia episcopi relaxati fuerint aut archidiaconi ejus, si vices pontificis exsequendo synodum tenuerit. Ut autem hujus nostrae constitutionis scriptum stabile et inconvulsum permaneat, fideles testes fratres nostros annotare procuravimus. Claremboldus Atrebatensis archidiaconus, Herbertus Moriensis archidiaconus, Alboldus abbas de Formosella, Odo praepositus, Robertus praepositus de Insula, Rogerus diaconus, Lambertus Tornanensis diaconus, Guido subdiaconus, Robertus magister, Robertus filius Ermenfridi, Petrus acolythus, Hubardus lector, Balduinus decanus de Batpalmis, Simon frater ejus.

Ego Lambertus Dei miseratione Atrebatensis episcopus hoc libertatis donativum relegi, subscripsi †

et in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti propria manu confirmavi.

Actum anno Dominicæ Incarnationis 1110, viii Idus Aprilis, indictione iii, anno vero pontificatus domni Lamberti episcopi xv.

XI.

Privilegium Guarini priori de Abbatisvilla concessum.

(Anno 1110.)

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti, unius veri ac summi Dei. Amen.

Ego Lambertus Dei miseratione Atrebatensis episcopus pro disciplina et religione Cluniacensis monasterii, unde educatus et monachus esse dignoscis, reverende mi frater Guarine prior de Abbatisvilla, concedimus tibi et successoribus tuis de Abbatisvilla prioribus locum nostrum in Behuniensi territorio situm de titulo Sancti Præjecti martyris sub timore Dei et Regula beati Benedicti gubernandum corporaliter et spiritualiter educandum. Adjicimus etiam prædicto loco parochiam nostram nomine Fuscherias, salvo in omnibus jure Atrebatensis episcopi et reddituum ejus et consuetudinibus ministrorum ejus. Scripto etiam nostro confirmamus ut tu et successores tui priores de Abbatisvilla mihi successoribusque meis, sicut in Claromontensi concilio renovatum et constitutum est, dignam exhibeatis obedientiam. Presbyterum autem de parochia Fuscherias Atrebatensi episcopo idoneam adducetis qui professionem faciat, et obedientiam promittat, et sic curam populi Dei de manu episcopi gratis accipiat. Ut autem hujus nostræ constitutionis pagina stabilis et inconvulsa permaneat, fratres nostros fideles et idoneos testes annotare procuravimus. S. domni Claremboldi archidiaconi Atrebatensis. S. domni Roberti Obstrevandensis archidiaconi. S. domni Odonis præpositi. S. domni Anastasii cantoris. S. Baldulni presbyteri. S. Rogeri presbyteri. S. Rogeri diaconi. S. Petri diaconi. S. Drogonis, Anselmi, M. Reani subdiaconorum. S. Sasgualonis et Lamberti acolythorum, et Hubardi lectoris. S. Azonis et Mascelini decanorum. SS. parochialium presbyterorum de Atrebato Alberti, Rogeri, Ebrulli, Iseimbardi.

Actum Atrebatii anno Dei Christi 1110, indictione su, viii Kal. Augusti, pontificatus autem domni Lamberti Atrebatensis episcopi anno xv.

XII.

Privilegium pro ecclesia S. Petri de Insula.

(Anno 1111.)

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti, unius veri ac summi Dei. Amen.

Ego Lambertus Dei miseratione Atrebatensis episcopus pro semper reverenda mihi Ecclesiæ Beati Petri apostoli de Insula dilectione, pro renovanda quoque et confirmanda fraternam dilectione et mutua societate precam et orationum instantia, pro tua etiam, dilecte in Christo frater Lamberte de Cumines, et quorundam fratrum nostrorum interventione,

PATROL. CLXII.

A concedo ecclesiæ Beati Petri de Insula altare de Moncels, salvo in omnibus jure Atrebatensis episcopi et ecclesiasticis consuetudinibus, ministrorumque ejus, liberum ab omni turpis lucri exactione; hac interposita conditione, quatenus pro ecclesia Beati Petri vos, dilecte frater Lamberte, qui nunc obedientiaris estis de Moncels, et futuri successoris vestri personarum absque omni emptione et venalitate gratis de manu episcopi suscipiatis, et synodali tempore cathedricos et synodales redditus archidiacono et decano et ministro episcopi hilariter præparare et solvere studeatis, et ad synodum venire non negligatis. Adjicimus etiam ut ecclesia Beati Petri per vos presbyterum idoneum episcopo Atrebatensi præsentet, qui ei obedientiam promittat, et de vitæ suæ honestate, sicut canonicum est, professionem faciat, ac deinde curam in populo de Moncels gerendam gratis suscipiat. Ut ergo hujus nostræ pagine scriptum inconvulsum et stabile permaneat, ad hoc corroborandum fideles et idoneos testes subnotare procuravimus. S. Claremboldi Atrebatensis archidiaconi. S. Roberti Obstrevandensis archidiaconi. S. Odonis præpositi. S. Drogonis decani. S. Anastasii cantoris. S. Roberti scholastici. SS. canonicorum Rogeri et Alalci. SS. decanorum Warneri et Gerardi. SS. Hilvini et Arnaldi de Lens. SS. Petri et Roberti acolythorum.

Ego Lambertus Dei miseratione Atrebatensis episcopus hujus nostræ pagine scriptam relegi, subscripsi, et in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti propria manu confirmavi. †

Actum Atrebatii anno Dei Christi 1111, indictione iv, pontificatus autem domni Lamberti Atrebatensis episcopi xvii.

XIII.

Gualtero abbati ecclesiam Ambrisne concedit.

(Anno 1111.)

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti, unius veri ac summi Dei.

Ego Lambertus Dei miseratione Atrebatensis episcopus, honorande in Christo abba Gualtere, concedimus tibi ecclesiam nostræ diocesis nomine Ambrisne, salvo in omnibus jure Atrebatensis episcopi et redditibus ejus, et consuetudinibus archidiaconi ministrorumque ejus. Provocamur enim pro vestra et loci vestri honesta conversatione, tunc etiam quorundam fratrum nostrorum interventione, dare vobis altare et prædictam ecclesiam nostram et per vos omnibus qui in eo quo nunc loco et ordine præesse noscimini, successoribusque vestris abbatibus per gratiam Dei ordinandis et constituendis concedimus. Et, quia de metropoli alienæ provinciæ, scilicet Rothomagensi, et vos et monasterium vestrum estis, constituendo constituimus, sicut in Chalcedonensi concilio legitur confirmatum, et in Claromontensi concilio a dignæ memoriæ venerabili papa Urbano II est renovatum, quatenus monachus ille quem apud Ambrisnam priorem esse volueritis, mihi futurisque Ecclesiæ Atrebatensis pontificibus

quantum ad nostram diocesim pertinet, obedientiam et promittat et exhibeat. Adjicimus etiam et providentia vestra et prioris Ambrisenensis idoneum presbyterum Atrebatensi episcopo in populo Ambrisenensi constituendum presentet, qui et predicto episcopo de honestate vite et castimonia sua professionem faciat, et obedientiam, sicut canonicum est, promittat, et sic curam populi Dei gerendam de manu episcopi gratis accipiat. Præterea, quia personam vestram synodo nostræ interesse gravaret, prior Ambrisenensis synodo Atrebatensi interesse non negligat, et cathedralicos et synodales redditus episcopo ministrisque ejus sicut de matrice ecclesia hilariter solvere procuret. Ut ergo hujus nostræ pagine scriptum inconvulsum et stabile permaneat, ad hoc corroborandum fideles et idoneos testes fratres nostros subnotare procuravimus. S. Claremboldi Atrebatensis archidiaconi. S. Roberti Obstrevandensis archidiaconi. S. Drogonis decani. S. Odonis præpositi. S. Anastasii cantoris. S. Roberti magistri. SS. canonicorum Rogeri, Balduini presbyterorum, Rogeri, Petri diaconorum, Hilvini subdiaconi, Sasgualonis et Lamberti acolytorum. SS. plebaliū decanorum Mascelini, Radulfi, Gerardi, et presbyterorum Alberti, Ebrulli, Guenemari, Joannis, Teiboldi.

Ego Lambertus, Dei miseratione Atrebatensis episcopus, hujus nostræ pagine scriptum relegi, subscripsi, et in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti propria manu confirmavi.

Actum Atrebatæ anno Dei Christi 1114, indictione 17, vii Kalend. Novembris, pontificatus autem domini Lamberti Atrebatensis episcopi anno XVII.

XIV.

Privilegium pro cænobio S. Amandi

(Anno 1112.)

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti, unius veri ac summi Dei. Amen.

Ego Lambertus, Dei miseratione Atrebatensis episcopus, pro humili et diutina petitione vestra, nec non et pro vobis commissæ congregationis Sancti Amandi fratrum dilectione concedo vobis, reverende abba Bovo, altaria et ecclesias cum dotibus suis, videlicet de Bulceng et Masteng et de Helemiis, salvo in omnibus cathedralicis redditibus episcopi et consuetudinibus archidiaconi et ministrorum ejus. Presbytero vero de quolibet loco predicto defuncto sive rationabiliter remoto, provideat abbas Sancti Amandi et procuret alium idoneum presbyterum Atrebatensi episcopo presentare, cui professionem faciat et obedientiam promittat, et sic in populo Dei curam gerendam de manu episcopi gratis accipiat. Vos autem, reverende frater et abba Bovo, omnesque futuri per gratiam Dei abbates in eo quo nunc es loco et ordine præesse dignoscimini, Atrebatensis synodo interesse non negligatis, nisi forte alicui vestrum cum benevolentia episcopi relaxatum fuerit. Ut autem nostræ pagine scriptum inconvulsum et stabile permaneat, fideles et idoneos testes fratres nostros subnotare procuravimus. S. domni Claremboldi Atrebatensis archidiaconi. S. domni Roberti Obstrevandensis archidiaconi. S. domni Odonis Ecclesiæ nostræ præpositi. S. Evrardi sacerdotis, Rogeri diaconi, Guidonis subdiaconi canonicorum. S. domni Richardi abbatis de Monte S. Eligii. SS. decanorum Amalrici, Mascelini, Gerardi. SS. sacerdotum Ebrouini, Balduini, Helgoti. SS. Sasgualonis, Petri canonicorum Atrebatensium. S. Rogeri sacerdotis, et Guiberti diaconi.

Ego Lambertus, Dei miseratione Atrebatensis episcopus, hujus nostræ pagine scriptum relegi, subscripsi, et in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti propria manu confirmavi. †

Actum Atrebatæ anno Dei Christi 1112, iii Idus Aprilis, indictione v, pontificatus autem domini Lamberti Atrebatensis episcopi anno XVIII.

CONCILII CLAROMONTANI

Anno Incarnationis 1095, tempore Urbani II papæ, anno ejus vii, Philippi Francorum regis xxxvi, congregati,

CANONES

COLLIGENTE LAMBERTO ATREBATENSIS EPISCOPO (5).

(LABBE, *Concil.*, t. IX, p. 506.)

Anno Domini Christi millesimo nonagesimo quarto mense Decembri, decreta domini Urbani papæ secundi in Claromontensi concilio data.

I. — De pace non infringenda.

Statutum est (6) ut in omni die et monachi et

clerici et feminæ, et quæ cum eis fuerint, in pace permaneant; tribus autem diebus, scilicet secunda,

VARIE LECTIONES.

1º quinto. 2º iv Kal. Decembris, aut. vi. 3º apostolica Arvernensi.

NOTÆ.

(5) Varietatem lectionum adjeci, inquit Severinus Binius, ex manuscripto ad me transmissio per reverendum dominum Georgium Colvenerium, theologice apud Duacenses doctorem et professorem, collegiatae ecclesiæ sancti Petri ibidem cano-

nicum et scholasticum, de Ecclesia optime meritum.

(6) Continuumus cum antiquissimis membranis quæ apud nos sunt et aliis mss.